

VERSLAG GOAB-KRING REGIO MIDDEN

Dit is het verslag van de kenniskring Midden over GOAB van 21 maart 2023 van 10:00-12:00. Er waren 22 vertegenwoordigers van gemeenten en ve-aanbieders aanwezig, een vertegenwoordiger van de Brancheorganisatie Maatschappelijke Kinderopvang en een beleidsadviseur van OCW.

AGENDA

1. Welkom
2. Nieuws GOAB
3. Ve-stelsel: ontwikkelingen en actualiteit
4. 0-2,5 jarigen en GOAB
5. In de etalage: doorgaande lijn ve-po
6. Evaluatie en afronding

NIEUWS GOAB

Op 10 maart verscheen een [brief](#) van de minister van OCW over kansengelijkheid, met daarin een definitie van kansengelijkheid: het gaat over omgevingsfactoren en niet over kindgebonden achterstanden. In de brief worden 5 deelthema's of onderwerpen besproken.

1. Investering kwaliteit en bereik VVE. Deze wordt hieronder verder toegelicht.
2. Garanderen basiskwaliteit onderwijs: meerjarige aanpak basisvaardigheden en beschikbaarheid goede leraren. Dit gaat onder andere over het meerjarenplan Basisvaardigheden (taal, rekenen en burgerschap) en de arbeidsmarkttoelage voor scholen met een hoge weging (gebaseerd op (het aantal) kinderen met een (groot) risico op een onderwijsachterstand) die wordt verlengd zodat juist deze scholen hun leerkrachten kunnen behouden.
3. Zorg gelijke toegang onderwijs. Hier gaat het bijvoorbeeld over de vrijwillige ouderbijdrage en toegang tot het primair onderwijs. De minister geeft aan de effecten van een centraal aanmeldsysteem te willen onderzoeken op kansengelijkheid. Gemeenten vragen zich af of gemeenten hiervoor benaderd worden. Een aantal voorbeelden van centrale aanmeldsystemen, zoals Den Haag en Utrecht, worden kort toegelicht.
4. Verrijking omgeving via School en Omgeving. Dit gaat over het huidige programma School en Omgeving waar al veel partijen aan meedoen in verschillende tranches. Het gaat om het aanbieden van een rijk programma in en rondom school(tijd), in partnerschap met partners in de wijk en gemeente op het gebied van onder andere cultuur en sport.
5. Vergroten van flexibiliteit en maatwerk in het onderwijs. Het laatste thema gaat onder andere over de overgang van po naar vo, brede brugklassen en praktijkgerichte programma's voor bijvoorbeeld de havo.

Na de korte toelichting over de brief, gaat de beleidsadviseur van het ministerie verder in op het eerste thema, namelijk kwaliteit en bereik VVE. Dit is uitgewerkt in een concept programma, waarbij er op 4 onderdelen wordt ingezoomd om de kwaliteit in de voor- en vroegschool, het bereik in de voorschool en ook de ondersteuning in het gezin te versterken. Dit op basis van afspraken uit het coalitieakkoord en ondersteund door bevindingen uit onderzoek, zoals het Pre-Cool onderzoek. De vier onderdelen zijn:

1. Gezinsgerichte aanpak: thuis (voor)lezen ondersteunt de ontwikkeling van de peuter en kleuter. Er zijn interventies zoals Opstapje die zich hier al op richten en bewezen effectief zijn. Het programma gaat uit van een brede inzet van een thuisprogramma.
2. Bereik verhogen: gemeenten worden ondersteund om te werken aan het vergroten van het bereik.
3. Gezamenlijke professionalisering beroepskrachten en leerkrachten groep 1/2 om van elkaar te leren.
4. Onderwijsassistent in kleuterklassen om de beroepskracht-kindratio te verlagen en de educatieve kwaliteit en een-op-een aandacht te vergroten.

De programmaonderdelen zijn nog niet allemaal uitgewerkt en de financiering is nog niet rond. Deze onderdelen zijn beleidsvoornemens van het Rijk om kwaliteit en bereik van VVE te verhogen. Het programma zal gevolgd worden door onderzoek om effecten en voorwaarden voor een brede uitrol te onderzoeken. In eerste instantie wordt gedacht aan een aantal gebieden in Nederland die gaan starten met dit programma. Op dit moment denkt het ministerie aan de 20 gebieden uit het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (denk aan wijken in Schiedam, Amsterdam, Roosendaal en Groningen), waar nu integraal gewerkt wordt aan het aanpakken van issues rondom veiligheid, wonen, armoede e.d..

De gemeenten in deze kring vragen zich af hoe groot de kans is dat dit programma er ook komt. Dit is afhankelijk van de financiering. Dit is ook een programma wat extra is; niet binnen de huidige GOAB-middelen, daarom moet er extra financiering worden vrijgemaakt. Ook wordt er gevraagd of het ministerie in de opzet van dit programma ook heeft meegewogen of meegenomen dat de zorgzwaarte op de groep groter wordt, en veelal combinatie-vragen (niet alleen taalontwikkeling). Dit is in dit programma niet meegewogen, maar het ministerie is hier met SZW en VWS wel van op de hoogte en mee bezig. Een aanwezige gemeente geeft als voorbeeld dat zij in het wijkteam een vaste contactpersoon hebben voor de voorscholen, die bij signalen direct in gesprek gaat met ouders zodat er snel kan worden gestart met zorg. Op de site www.goab.eu staan meer voorbeelden over zorgondersteuning voor ve-peuters met een aanvullende ondersteuningsvraag. Er is ook een aantal onderzoeken uitgevoerd rondom dit thema. Die zijn terug te vinden in de presentatie van de [themabijeenkomst](#) over dit thema. Ook rondom het vergroten van bereik zijn enkele handreikingen voor aanbieders en gemeente en er volgt een nieuwe handreiking.

Overig nieuws

SPUK ve Oekraïense peuters

- De regeling voor de specifieke uitkering verschijnt eind maart; de beschikking is beoogd voor mei.
- Basisuitgangspunten:
 - o De middelen kunnen besteed worden voor de periode van 1 augustus 2022 tot en met 31 december 2023.
 - o Gemeenten ontvangen een bedrag van € 9.000 per Oekraïense peuter. Er geldt een drempel van 5 peuters.
 - o De peildatum is 1 november 2022.
 - o Voor het geven van voorschoolse educatie aan Oekraïense peuters gelden dezelfde wettelijke vereisten als voor andere groepen, zoals het hebben van gekwalificeerd personeel.
 - o De gebruikelijke procedures rondom toeleiding en plaatsing zijn van toepassing
- De looptijd van de regeling is verlengd tot 31 dec 2023; daarom is ook het budget aangepast van voorheen € 6.000 naar € 9.000 per peuter (bij een drempel van 5 peuters).

- Het gaat hierbij om peuters die zijn ingeschreven in de basisadministratie van de gemeente, dus de drempel geldt vanaf bij 5 peuters in de voorschoolse educatie maar 5 peuters woonachtig in de gemeente. Je moet als gemeente inzet plegen (en aanbod financieren bij afname) om deze peuters naar de ve te krijgen. De gemeenten in de kring geven aan dat dit lastig is; vaak worden ze thuisgehouden of zitten ze in de hele dagopvang. Ouders kunnen ook KOT aanvragen (wanneer de in Nederland woonachtige ouder hier werkt en de andere ouder bijvoorbeeld nog in Oekraïne werkt/in het leger zit).
- Ook bij deze SPUK geldt, zijn er middelen over: terugstorten.
- De precieze regels volgen in de SPUK; die komt onder andere [hier](#) te staan.

Afrekening GOAB periode 2019-2022

We zouden nog navragen of er bij een overschot van de periode 2019-2022 wordt teruggevorderd of verrekend. Het antwoord is verrekend (m.u.v. heringedeelde gemeenten). In de herhaling: een gemeente mag 50% van het bedrag van 2022 doorschoven naar de nieuwe periode (2023-2027). Is er meer over dan 50% dan wordt dit dus verrekend op de lopende betalingen van GOAB jaar 2024 tenzij verrekening niet mogelijk is door gemeentelijke herindeling. Dan wordt er actief teruggevorderd (nieuwe gemeente moet dan geld terugstorten).

Op grond van de SiSa-2022 zal de hoogte van het terug te betalen bedrag worden bepaald. De gemeente wordt z.s.m. na ontvangst van de SiSa-2022 in een zienswijzebrief van deze terugbetaling op de hoogte gebracht zodat zij in staat wordt gesteld een evt. herziene SiSa-bijlage OAB 2022 in te dienen. De daadwerkelijke verrekening/actieve terugvordering zal pas volgend jaar (in 2024) plaatsvinden. Gemeenten hebben tot eind 2023 de tijd om met een herziening 2022 te komen.

NPO

OCW zal voortgangsrapportages blijven opstellen die we zullen delen. Uit de laatste kwam naar voren dat 6 van de 7 gemeenten eind 2022 NPO-plannen hadden opgesteld (83% van alle gemeenten). Juist omdat veel gemeenten al in uitvoering zijn, is de aanvullende ondersteuning met bijeenkomsten voor gemeenten vanuit het GOAB-ondersteuningstraject gestopt. Vragen kunnen natuurlijk nog aan ons gesteld worden en via de helpdesk NPO www.nponderwijs.nl blijft ook voor gemeenten ondersteuning mogelijk.

Producten/verslagen vanuit het GOAB-ondersteuningstraject

- [Bijeenkomst](#) ve-peuters aanvullende ondersteuningsvraag
- [Bekostiging](#) ve peuters asielopvang en [Verslag bijeenkomst](#) ve peuters asielopvang
- [Handreiking](#) startende ve-aanbieders
- [Kennisclip](#) Vroegschoolse Educatie
- Fieldlabs: [ve in andere contexten](#) en School en Omgeving
- [Inspiratiecollege](#) over Jong beginnen

Ook op de GOAB site: [Nieuwe afspraken](#) rondom 3F-taaleis en aantoonbaarheidseisen (voor ve-aanbieders). NB. Dit is de meest recente versie. Mochten hier nog verdere aanvullingen op komen, dan zullen deze via goab.eu en de sites van de branches bekend worden gemaakt.

VE-STELSEL: ONTWIKKELINGEN EN ACTUALITEIT

Ontwikkelingen

Vanaf 2025 wordt het opvangstelsel financieel toegankelijker:

- Ouders betalen een inkomensafhankelijke ouderbijdrage van 4% tot het fiscaal maximum
- De verrekening van het verschil tussen de ouderbijdrage en het fiscaal maximum wordt niet verrekend via een toeslag vanuit de Belastingdienst maar vindt plaats rechtstreeks tussen aanbieder en de uitvoeringsinstantie.

Wat betekent dit voor gemeenten, het ve-aanbod en ook de reguliere peuters in de peuteropvang (Asscher-peuters)? Hierover gaan de gemeenten en aanwezige aanbieders in gesprek. Hieronder is een kort overzicht gegeven van de onderwerpen of vragen die naar voren kwamen.

- Wat te doen met ouders die GEEN bijdrage betalen op dit moment? Een van de aanwezige gemeenten heeft dit als categorie. De minister SZW heeft ooit gezegd dat ouders wel een bijdrage moeten leveren. De aanpassingen gaan er niet van uit dat ouders geen bijdrage betalen.
- Er zijn al veel verschillende groepen peuters – met en zonder ve, met en zonder KOT, in de peuteropvang of in de dagopvang. Hoe gaan we deze aanpassing in de subsidieregeling duidelijk krijgen?
- Ouders betalen ook het verschil tussen het fiscaal maximum en het uurtarief van de aanbieder. Op dat laatste zit geen maximum; dat zou voor extreme en segregerende situaties kunnen zorgen, wanneer sommige aanbieders het uurtarief enorm gaan opschroeven. Als gemeente heb je geen zeggenschap op het uurtarief, maar kun je voor ve wel kijken hoe je de ouders kunt blijven compenseren. In veel gemeenten betaalt de gemeente al een plus voor ve (hoger uurtarief) en betalen ouders een bijdrage tot fiscaal maximum gelijk aan de KOT-tabel (of een vaste ouderbijdrage of een inkomensafhankelijke bijdrage volgens een andere tabel). Tegelijkertijd is ve niet de opvangvorm waar je als aanbieder op verdient. De kosten zijn hoog.
- Ook op dit moment al sprake van een verdringing van de kwetsbaarste groepen. De groepen zijn vol, soms 100% ve. Als je een groep hebt met 16 peuters waarvan 15 ve-peuters, dan verplaatsen ouders hun kinderen naar een andere groep of dagopvang. De *have nots* blijven bij peuteropvang.
- Kan de financiering voor ve/reguliere peuteropvang ook anders lopen, bijvoorbeeld via de uitvoeringsinstantie en de aanbieder? En dan niet via de gemeente? Is een gedachte dat de gemeente betaalt voor het ve-plusje en de 'basisplek of basisaanbod' rechtstreeks tussen aanbieder en uitvoeringsinstantie? Dan verandert (deels) ook de beleidsvrijheid van de gemeente – je kunt dan niet meer afwijken en bepaalde groepen wel/niet laten deelnemen aan ve of peuteropvang.
- Iedere gemeente mag het op dit moment zelf inrichten voor reguliere peuteropvang en ve waardoor er veel verschillende financiële subsidie/inkoopssystemen zijn. Oproep aan het Rijk is om de veranderingen zo simpel mogelijk te houden, dat voor ouders en opvang zo gestroomlijnd mogelijk is. Dat het overzicht er blijft.
- Waarom niet direct naar een gratis of integrale voorziening? Reactie: dit is een eerste stap.
- Is er nog een onderbouwing waarom we juist zo veel verschillende financieringssystemen hebben voor peuteropvang en ve in Nederland? Is het niet een idee om hier naar te kijken?

Actualiteit

Het personeelstekort in de opvang, het onderwijs, gemeenten en in vele andere sectoren zorgt voor diverse vraagstukken. In de voorschoolse educatie gelden aanvullende kwaliteitseisen, zoals twee ve-geschoolde beroepskrachten op een groep van 16 peuters. Met het personeelstekort kan het (vaker)

voorkomen dat hier niet aan kan worden voldaan. Wat merken jullie daarvan in de praktijk in relatie tot toezicht en handhaving?

- Er wordt door gemeenten ook mee gedacht over oplossingen voor het personeelstekort in de vorm van combinatiefuncties.
- Er wordt niet of minder strikt gehandhaafd, met meer hersteltijd bijvoorbeeld. Het zijn veelal incidenten en geen structurele tekortkomingen.
- Vanuit gemeenten signaal: we hebben liever niet allemaal geschoold dan groep sluiten.
- De ve-aanbieders geven aan dat er grote verschillen zijn tussen gemeenten hoe hier mee om wordt gegaan. Dat leidt ook tot onrust op de groep, onder medewerkers en ouders.
- Buiten de invloed van dit gezelschap: de salarissen van beroepskrachten en leerkrachten liggen ver uit elkaar, terwijl ze in peuter-kleutergroepen wel samenwerken. Verhoging van het salaris maakt het beroep ook aantrekkelijker.

Gemeenten geven aan dat zij de eis om binnen de gemeente op alle ve-locaties met hetzelfde ve-programma te werken loslaten (voor zover hier al sprake van was). Dit geeft ook meer ruimte voor de inzet van anders opgeleide krachten. Wel zijn er aanbieders die werken met een programma dat niet meer is opgenomen in de Databank Effectieve Jeugdinterventies, terwijl dit wel nog wordt gevraagd door de gemeente. Dat vraagt omscholing. Dit is een onderwerp dat ook in de LEA besproken kan worden.

0 - 2,5 JARIGEN EN GOAB

Omwillen van de tijd is dit onderwerp overgeslagen. Op de [GOAB-site](#) is hier meer informatie over te vinden.

IN DE ETALAGE

Bij In de etalage delen gemeenten voorbeelden, tips en tricks met elkaar. Tijdens deze kring is er tijdens dit deel van de bijeenkomst ook ruimte voor vragen aan elkaar.

Een van de onderwerpen voor vandaag is de doorgaande lijn van voorschoolse educatie naar het po. Eerder is al kort stilgestaan bij resultaatafspraken – sta stil bij wat je wil monitoren in de overgang van de voorschool naar vroegschool. Een gemeente vraagt zich af hoe je dit verder moet vormgeven zonder CITO-scores (die voor de kleuters niet mogen). Hoe volg je dan de ontwikkeling? Je kunt dit ook doen, geeft een andere gemeente aan, door het kindvolgsysteem en de resultaten (SLO) van de leerlijnen te volgen en een bepaald % groei te willen signaleren. In een aantal grotere gemeenten (buiten deze kring) zijn er procesafspraken gemaakt en niet op basis van resultaten. Belangrijk is ook om vast te stellen wat je met de afspraken wil bereiken! Op de GOAB-site staat een [handreiking](#). In een van de gemeenten is er een werkgroep doorgaande lijn opgericht die heeft gekeken naar hoe dit loopt. Daar kwam uit dat er grote verschillen zijn tussen scholen. Op basis van de bevindingen is er een nieuwe functie gestart: de ouderconsulent. Zij is een schakel (tussen ouders en school) die naast de ouders staat om de overgang te begeleiden. Zij is een IB'er en kent dus het onderwijs. Financiering vanuit de gemeente. De ouderconsulent gaat in gesprek met ouders en de scholen.

Een aantal aanwezigen merkt op dat kinderen later instromen in de ve en het dan lastiger is een inschatting te maken (voor het onderwijs en de opvang) over wat er nodig is en mogelijk is qua onderwijs.

Naast deze onderwerpen is er ook nog kort gesproken over de zorgstructuur. Zo beschrijft een aanbieder dat zij extra zorgcoördinatoren inzetten, maar ook een student pedagogiek op de groep naast de pedagogisch coaches.

Ook kwam kort aan bod dat de vastgoedtarieven voor aanbieders soms zo hoog zijn dat dit voor knelpunten leidt. Zeker wanneer er geen middagaanbod is (en het pand dus gedeeltelijk niet gebruikt wordt). Hoe kan een gemeente hierin ondersteunen? Dit is een juridische vraag, ivm mogelijke staatsteun. Ook de eigen vastgoedafdeling kan hier mogelijk in meedenken.

6. Evaluatie en afronding

Op 13 juni vindt de volgende fysieke kenniskring plaats (in Utrecht) van 10 - 12 uur, dit keer alleen voor gemeenten. Onderwerpen voor deze kring kunnen bij Anne of Marco worden ingediend.

Houd de website www.goab.eu in de gaten voor nieuwe handreikingen, verslagen en de planning van bijeenkomsten. Ook kun je je aanmelden voor de [LinkedIn-GOAB-groep](#) en dan de knop 'Join' om op de hoogte te blijven.

Mist een collega op onze GOAB-contactlijst of staat er een oud-collega op? Laat het weten via aketelaar@oberon.eu